

ՄԱՐՏԻ 8-Ը ԿԱՍԱՆՑ ՄԻԶԱՋԱՅԻՆ ՕՐՆ Է

ՕՔՍԱՆԱ ԹՈՐՈՍՅԱՆ. «ԶԱՍԴԱԲԱՌՈՒ... ՈՉ, ՉԵՄ ԵՂԵԼ»

Ի Աշանավորում Կանանց տոնի՝ մենք ընտրել ենք ծալկայի շրջանի Դարպայուղի բնակիչ Օքսանա Թորոսյանի կյանքի ամսովոր պատմությունը, որը, կարծում ենք, խրախուսող օրինակ կդառնա երիտասարդների համար:

Դարպայուղ ընտանիքում ու իրենց գյուղի հասակակիցների շրջանում չարաճիտություններով առանձնացող Օքսանան նրանցից առանձնացավ նաև իր երազանքներով։ Ուր տարեկան աղջոնակը խփախից երազել, ոչ ավել, ոչ պակաս, հնկվերեն սովորելու մասին։ 2010 թվականին մեր թերթում հրապարակված «Դաշտություն թեզ, Օքսանա» հոդվածում մենք պատճում ենք երիտասարդ աղջկա՝ իր երազանքին համեմու ջանքերի մասին։ Դժման Օքսանան Դնդկաստանի մայրաքաղաք Եղիշի Զամիա համալսարանի Սիցազգային հարաբերությունների ակադեմիայի ասպիրանտ է։

- Օքսանա, ինչո՞ւ ենք հնդկերեն ու Դնդկաստան, երբ աշխարհում պահանջարկ վայելող լեզուների ու երկրների առաջնազնությունը են։

- Դնդկերենի նախան ին բացատրությունը մեկն է. դժվար էր դիմադրել մանուկ օրերից ծնված երազանքին նախավանի ինձ նման ակտիվ աղջկա համար, ով մտքին դրած, ցանկացած զնով, պիտի իրականացներ։ Ի դեպ, ին մեջ այսօր էլ է ապրում այդ չարաձին։ Ասեմ, որ Դնդկաստանում ես զուգահեռաքար հասցեցի տիրապետել անգերենին, քանի որ այդ լեզուն ունի պետական լեզվի կարգավիճակ և իրման գերմաներեն են սովորում։

Ինչ վերաբերում է Դնդկաստանին... Ինձ համար այն եղել է երկների երկիր։ Ես ամեն օր մի նոր բան եմ հայտնաբերում այս երկիր զարմանահրաշ քաղաքակրության, մշակույթի և ավանդույթներով հարուստ նիստակացի մեջ։ Մի բան էլ կա, որ հաստատ արժի սովորել հնդիկներից. դա, կյանքի ցանկացած իրավիճակում, լավատես մնալու նրանց կարողությունը է։

- Ծալկայի գյուղից եկած միայնակ առջեկը Զամիայի համբակավոր համալսարանի ուսանող է դարձել. թեզ, դրան համեմելու, կախարդական փայտի կամ օգնեց...։

- (Ժպտում է) Զգիտեն, երեխ այդպիսին էր նախախնամության կամքը։

Մինչ այդ սովորեցի Ազրա քաղաքի Դնդկի ինստիտուտում, հետո՝ այդ երկիր Լակնատի համալսարանում մասնագիտացացաց տուրիզմի կառավարման գծով, հետո ընդունվեցի մագիստրատուրա, ստացա ընդիհանուր լրագրության մասնագետի դիպլոմ։ Զամիան եղավ այս ամենից հետո միայն։

- Ժանանակին Դնդկաստանում ապերել են մեծ կարողության տեր բազմաթիվ հայեր. ի՞նչ զգիտես տեղի հայերի մասին, կապ ունե՞ն տեղի հայկական համայնքի հետ։

- Յավոր, ես համայնքի հետ կապեր չունեմ, բայց, երբ իհնի լեզվի կենտրոնական ինստիտուտում դասախոսներիս շուրջերից հնչեցին՝ Դնդկաստանի ազգային ու մշակության կյանքում դարեր շարունակ իրենց դերը ներմուծած հայերի մասին, ինձ հպարտ գացից։ Տրանք հիշատակում է աղջկական հայկական առաջին ու նաև՝ Դնդկաստանի առաջին ոչ անգերեն տպագիր հանդեպի «Ազգարար» պարերականի (1794-1796թթ.) մասին, որը խմբագրել է Ենթեցական Դարպայուն Ծնայինյանը։ Նաեւ՝ շուրջ տարօ այլ հայկական պարերականների մասին, որ տպագրվել են Կալկարայում, ուր մինչեւ օր գործում են հայկական դպրոց եւ Ենթեցի։ Ի դեպ, 2012-ին, Սադրասուն նշան դայուղ է այնտեղ գյուտեման, 300-ամյա հրեւանց։

- Քանի՞ աղետական լեզու կա Դնդկաստանում, ես ո՞ր լեզվով է խոսում երկիր բնակչության մեծամասնությունը։

- Պետական լեզուն իհնի է եւ անգերենը, իսկ յուրաքանչյուր նահանց իր ազգային լեզուն ունի։

- Պետական լեզուն չիմացողը կարո՞՞ն է երկրում որեւէ ի խմբիր ու ունենայ։

- Նման մարդիկ, պարզապես, չեն կարողանա երկիր բարձր կառուցյաներում պատասխանատու պաշտոններ գրավել։

- Օքսանա, մեր թերի խմբագիրը խնդրեց ինձ հարցուել, թե Դնդկաստանում ապրած տարիմերին, եղե՞լ ես Զամիա կը վկող այն քաղաքում, որը գտնվել է միջնադարում հայտնի «Սևտաքս ճանապարհի» ամենավերջին կետում փոքած լինելով Հնդկալայների լանջերին։

- Զանդարան... ո՞չ, չեն եղել... Այ, ինձ նոր հասկացա, թե ինչու են հայերն ու վրացիները «ջանդարա» բարօ օգտագործում «հեռուն» ուղարկելիս։ Դաշորդ անգան

ամպայման կայցելեմ

- Թրիխիսի «Թումանյանի տուն» գիտամշակութային կենտրոնում կա հնդկական գրական ամսագիր, որտեղ տպագրված է քր հեղինակությամբ հնդկերեն թագմանված «Գիրորդ» պատմվածքը։ Խնչո՞ւցի թագմանել ենց «Գիրորդ» եւ ոչ մեկ այլ գործ։

- Ենց սկզբից ասեմ, որ թագմանելու նպատակը կապված չէ շուրջունակի կուլտուրային համար։

...Ես Նելի փողոցներում հաճախ հանդիպում եմ գյուղերից ենկած երեխաների, ովքեր ծառայում են հայուսուների տներում։ Նրանք ինձ մշտական հիշեցրել են Գիրորդն։ Թագմանելին՝ ցանկացել են Գիրորդի պատմությամբ մի թիզ հոգահարություն արթնանելու այն նարդկանց մեջ, ովքեր իրենց տներում ծառայում Գիրորդներ։

- Ու՞մ հետ ես ընկերություն անում։

- Իմ շրջապատում կան հայ-հնդկական բազմաթիվ ընտանիքներ, ու ես կապված եմ նրանց։ Բայց այդ, Ղելիում վեցշերս բացվեց Դայաստանի մշակույթի կենտրոն, ուր կազմակերպվում են միջոցառումներ եւ դրանով՝ հայերիս իրար հանդիպելու հնարավորություն է ընձեռվում։ Ունեն նաեւ վրացի մտերին ընկերությունների հետ։ Ինչի՞նայլոց, տիկին և ասելան, ինձ հարազատի պես է ընդունում եւ միշտ կերակրում է վրացական համեմ ուտեսաներով։

- Այժմ դու հաջողակ ասակիրան ես, ո՞վ կուտենայիր լինել մի 10-ը տարի հետո։

- Կուտենայիր արժանի եւ պիտանի մարդ լինել։ Մարդի իր ասելիքով, իր օրինակելի աշխատանքով։ Ինչպես ասում է Բանատեղիծ՝ կյանքում ամեն ինչ անցողիկ է, արած գործն է միայն անմահ... Ուզում եմ՝ բարի հիշեցնել։

ԶՊՐԱՎԵՐԱՆ ԶՈՒՄԱՆՑՈՒՅՑ ՀԱՅԱՍՏԱՆԸ ԲԱՇԱԳՈՐԾՎԱԾՈՒՅՑ ՀԱՅԱՍՏԱՆԸ

ՈՒԾԱՌՈՒԹՅՈՒՆ, ՈՒԾԱՌՈՒԹՅՈՒՆ

ԻՆԴՊԵՍ ՊԱՇՏՊԱՆՎԵԼ ԿՈՐՈՒՆԱՎԻՐՈՒՄԻ

Դաշվի առնելով գլոբալ մասշտաբների հասած նոր կորոնավիրուսով վարակման բարձր հավանականությունը, ներկայացվող նյութում մենք պարզաբանում ենք ներկայացնում վիրուսի ծագման, տարածման ուղիների, ինչպես նաև պաշտպանվելու համանարարականների մասին։

Կորոնավիրուսային հիվանդությունը 2019 (COVID-19)՝ վարակային հիվանդություն, առաջացած SARS-CoV-2-ով, որը սերտ առնչություն է ՍԱՀ-ի կորոնավիրուսային պատճենի համար։ Այս հիվանդությունը 2019-20-ի կորոնավիրուսային համաճարակի պատճանը։

Գենոմը իրենից ներկայացնում է միաշոր (+) Ու-թ: Նուկլեուկապիդը շրջապատված է սպիտակուցային բաղանքով, եւ լիպիդային արտաքին բաղանքով, որից հեռանում են քորոցանան փշաձեւ ելուստներ, որոնք ննանքում են բացի այս անապահությունը։

Ինչպես է տարածվում
Հիվանդության հիմքում ընկած է նաև տուր անձնանշան համախառնի կորոնավիրուս 2-ը (SARS-CoV-2), որը նախանում է իշխատական վիրուսը։

Այն հիմքում փոխանցվում է մարդկանց միջև կորինտ կամ մանամարդկանց միջև անձնանշան համար։ Այն փոխանցումը տեղի ունի շնչառական համակարգում և բարձր տակարգությամբ տեղի ունի մարդկանց միջև անձնանշան համար։

Այն հիմքում փոխանցվում է մարդկանց միջև կորինտ կամ մանամարդկանց միջև անձնանշան համար։ Այն փոխանցումը տեղի ունի շնչառական համակարգում և բարձր տակարգությամբ տեղի ունի մարդկանց միջև անձնանշան համար։

Այն հիմքում փոխանցվում է մարդկանց միջև կորինտ կամ մանամարդկանց միջև անձնանշան համար։ Այն փոխանցումը տեղի ունի շնչառական համակարգում և բարձր տակարգությամբ տեղի ունի մարդկանց միջև անձնանշան համար։

Վարակաման անձնանշան համար է մարդկանց միջև կորոնավիրուսում կառավագությամբ անձնանշան համար։ Այն փոխանցումը տեղի ունի շնչառական համակարգում և բարձր տակարգությամբ տեղի ունի մարդկանց միջև անձնանշան համար։

Վարակաման անձնան

